

FERNANDO MUNIOZGUREN

Iñaki Arruti

Lasarte-Oriako euskara teknikaria

Helbide elektronikoa: i.arruti@lasarte-oria.org

Fernando Muniozgueren izan da, baina jada ez da. Ez da aldizkari hau ere eskela-leku bat; eske aritu zaizkit, ordea, arduradunak, eta leku bat eman diogu izan denari.

Ez da Fernando soziolinguistikan aditu bat izan, baina euskara bizi-berritzen aritu da. Ez da hau Fernandoren biografia bat, baina izan nahi du oroigarri bat.

Fernando euskararen abenturazale bat behintzat izan da. Eta ez da izan oharkabea: hala pentsatu eta sentitu duelako izan da. Berak zioen euskara biziberritzea abentura bat zela eta, abentura guztiak bezala, ongi aterako badira, gutxienez ongi egin behar direla.

Gauzak ongi egiteak, ordea, bi gauza ere eskatzen ditu: sentitzea eta pentsatzea.

Ez naiz ni Fernandoren sentimenduez hitz egiten hasiko hemen. Besteak beste, behar bezala ezagutzen ez ditudalako. Horretaz gain, ordea, uste dut Fernandorengandik ikas genezakeena gehiago dagoela ekintza-
ren eta pentsamenduaren munduan, azken horretan batez ere.

Fernandok euskararen abenturan gauza asko **egin eta eragin** zituen, eta horren berri jakin nahi duenak *Eta Kitto* aldizkariak uztailaren 10eko asteen argitaratutako monografikora jo dezake. Lana egin eta eragin zuen udal barruan, besteak beste, bere "biharra" zelako (luzeegia hemen labur-

tzeko). Egin eta eragin zuen udalen artean, eta udalen eta gainerako administrazioen artean ere.

Eta egin eta eragin zuen asko gizartean: Eta Kitto, Txaparro, Topagunea, Kontseilua, Badihardugu... Batez ere, pentsatzen eta sentitzen zuelako ezinbestekoa zela euskararen biziberritzea euskaldunek beren baitan ere bizitzea; are gehiago, hori zela normalizazioaren motorra. "Kin/tzat" atzizkiak erabili ohi zituen desberdintasun hori azaltzeko: normalizazioa "kin" (euskaldunekin, gazteekin, gurasoekin...) egin behar zela eta ez "tzat"...

Egiteaz gain, ordea, Fernandok beste gauza bat ere asko egiten zuen: **pentsatu**.

Gero eta gehiago entzuten ari naiz euskalgintzaren barruan gutxiago egin eta gehiago pentsatu behar ote dugun. Euskaldunon defektu (eta bertute?) izan dela jardunaren kultura hori, alegia, egin, egin, eta egin. Ez dakit hala behar duen ala ez, baina pentsatu (horretaz ere) behintzat egin beharko genuke.

Fernando ezagutu dugun guztiok ezagutu dugu bileretan post-it horixketan ideiak (pentsamenduak) idatzita. Izan euskara elkartearen bilera, izan administrazioko bilera, beti gaiaren inguruan hausnartuta.

Erretorikaren teoriak *inventio* izendatzen du komunikazioaren lehen atal hori, esan nahi dugun horren mamia, argudioak, alegia. Komunikazio-ekintza onak, egokiak alegia, baditu beste urrats batzuk, eta ez zituen Fernandok (beste gehienok bezalatsu) denak ondo egiten, baina ez zen herrena argudioak bilatze horretan.

Bilatzeko, ordea, nonbait egon behar dute. Entzun berria dut imajinazioa memoriaren kudeaketa besterik ez dela diotela batzuk. Eta imajinazio ona edukitzeko, memoria ere ideiez, argudioez, bizipenez... ondo beteta behintzat, hornituta, izan behar dela.

Bete, ordea, norberaren berezko dohainez gain, betetzeko ahalegina egin ez bete ohi da memoria. Fernando horretan asko saiatzen zela iruditzen zait. Alde batetik, frantziar filosofo batzuen pentsamendua beti izan zuen ideia-iturri, ikasten aritu zenetik azken hatsa eman zuen arte. Baina, bestetik, jende xeheak ere esaten zuena entzuteko antena piztuta eduki ohi zuen gehienetan.

Gustatu egiten zitzaion jendearekin egotea (zaharrekin egotea asko) eta hortik ere ikastea, esaten zutena memorian gordetzea. Bazkari eta afari-merienda asko egin zituen euskalgintzako oso pertsona desberdinekin, beretzat interesgarriak zirenekin. Afaria adina, ordea, tertulia zen Fernandok estimatzen zuena, ideiak eta argudioak trukatzeko aukera, alegia.

Euskara biziberritzeko abenturan gabiltzanok, bai guretzat eta baita ere ondorioz euskararentzat, uste dut erregai ona dugula egiten ari garena zerbait gehiago pentsatzea, antena piztuago ibiltzea, ideia gehiago jasotzea eta trukatzea...

Bere eskasean ere, ez erretzen ere lagundu ohi du.

Abenturazale bat minbiziak hil du, baina abenturak jarraitzen du eta bizi-minaz gehiago dakigu. Ez da gutxi.■

Fernandok euskararen abenturan gauza asko egin eta eragin zituen, eta horren berri jakin nahi duenak Eta Kitto aldizkariak uztailaren 10eko astean argitaratutako monografikora jo dezake. Lana egin eta eragin zuen udal barruan, besteak beste, bere "biharra" zelako (luzeegia hemen laburtzeko). Egin eta eragin zuen udalen artean, eta udalen eta gainerako administrazioen artean ere.